

Innhold

Forord	5
Innledning	19
<i>Harald Irgens-Jensen</i>	
1 Temaene for denne artikkelsamlingen	19
2 Samspillet mellom kontrakts- og immaterialrett	21
2.1 Kontraktens rettighetsfordeling – forholdet til bakgrunnsretten	21
2.2 Innskrenkninger i avtalefriheten	22
2.3 Immaterialrett og kontraktsbrudd.	24
3 Erstatningsrett og immaterialrett	25
4 Immaterialrett og konkurs	27
Balansen mellom publisering og hemmelighold – tilgang til forskningsresultater i samarbeidsprosjekt mellom akademia og industri.	28
<i>Haakon Thue Lie og Knut Jørgen Egelie</i>	
1 Innledning	28
2 Akademiens rolle i å sikre allmennheten tilgang til forskningsresultater	33
3 Industriens behov for å sikre forretningshemmeligheter	35
4 Tillit – hva som ikke står i avtalene	37
5 Kontrakter kan skåres og avsløre om prosjektene er åpne og gir tilgang	38
5.1 Kontraktmodeller og avtalemaler	38
5.2 Modellen	38
6 Eksempler på balanse og interessenmotsetninger	43
7 Anbefalinger til forhandlinger om vilkårene i samarbeidsavtaler om forskningsprosjekter	48
8 Konklusjon	50

Avtaler om forsknings- og utviklingssamarbeid – «eiendomsrett» til resultater, lojalitetsplikt og handlefrihet	52
<i>Harald Irgens-Jensen</i>	
1 Innledning	52
2 FoU-avtalenes karaktertrekk	55
2.1 Oppbygning	55
2.2 Interesser i rettigheter til resultatene	56
2.3 Vanlige formuleringer om rettighetsfordeling	59
2.3.1 «Eierskaps»-terminologi	59
2.3.2 Fordelingen av «eierskap» til resultater	60
2.3.3 «Prosjektbakgrunn»	65
2.3.4 Konfidensialitetsklausuler	66
3 Hvordan skal klausulene om «eierskap» og «rettighetene» forstås i lys av bakgrunnsretten?	67
3.1 Innledning	67
3.2 Immaterialrettigheter	68
3.2.1 Innledning	68
3.2.2 «Eierskap» til immaterialrettigheter – hvem får det?	69
3.2.3 Hvilke rettigheter gir «eierskapet»?	70
3.2.4 Utgjør immaterialrettighetene en grense for «eierens» enerett?	72
3.3 Bedriftshemmeligheter, lojalitetsplikt og hensynet til fri forskning og næringsutfoldelse	72
3.3.1 Vernet for bedriftshemmeligheter – oversikt	72
3.3.2 Den alminnelige lojalitetsplikt	74
3.3.3 Vernet for bedriftshemmeligheter og lojalitetsplikten etter at samarbeidet er avsluttet – og betydningen for rekkevidden av en parts vern for «sin» informasjon	78
3.4 Andre tolknings spørsmål	86
3.5 Reforhandling?	88
4 Oppsummering	89
Immaterialrettigheter i tilvirkningskontraktene i offshoresektoren	91
<i>Inger B. Ørstavik</i>	
1 Innledning	91
2 Overordnede utgangspunkter for avtaletolkningen	92
2.1 Kontraktens modell for fordeling av rettigheter til teknologi og innovasjon	92
2.2 En dokumentert felles forståelse mellom partene	93

2.3	Tolkning av forhandlede standardkontrakter – objektiv tolkning	93
2.4	Tolkning av avtaler om immaterialrettigheter	95
2.5	Sideforpliktelser og minimumsregelen	96
3	Rekkevidden av leverandørens plikt til å overføre informasjon og rettigheter til selskapet	97
3.1	Tolkningsspørsmål	97
3.2	Selskapets grunnlagsinformasjon	98
3.3	Leverandørens utviklede informasjon – forholdet til immaterialrettslige regler	99
3.3.1	Informasjon	99
3.3.2	Bedriftshemmeligheter	100
3.3.3	Åndsverk	101
3.4	Oppfinnelser	102
3.4.1	Avtalens virkeområde – oppfinnelser	102
3.4.2	Forholdet til patenterbarhetsvilkårene	102
3.5	Overlappende immaterialrettigheter	105
3.6	Leverandørens plikt til å skaffe seg rettigheter fra ansatte og tredjeparter	106
3.6.1	Forholdet til arbeidstakere: Oppfinnelser og åndsverk ..	106
3.6.2	Forholdet til underleverandører	108
4	Selskapets lisens til leverandørens utvikling	109
4.1	Kontraktenes lisensbestemmelse	109
4.2	Lisensobjektet	109
4.2.1	Informasjon	109
4.2.2	Databaser	110
4.2.3	Oppfinnelser	111
4.3	Selskapets utnyttelsehandlinger	112
4.3.1	Oppfinnelser	112
4.3.2	Informasjon og åndsverk	114
4.4	Rekkevidden av selskapets utnyttelsesrett – forholdet til tredjeparter	115
4.4.1	Oppfinnelser	115
4.4.2	Åndsverk	115
4.4.3	Informasjon og bedriftshemmeligheter	116
4.5	Leverandørens medvirkningsplikter	117
5	Mislighold – kontraktsrett og immaterialrett	117
6	Konklusjoner	119

Rettighetene til bruk av idrettsutøveres navn i kommersiell sammenheng, herunder som varemerke	120
<i>Kaja Skille Hestnes</i>	
1 Innledning	120
1.1 Forholdet mellom idrettsutøvere og organisasjonsledd i NIF ..	120
1.2 Personnavnets rettslige betydning: retten til å bruke sitt navn i kommersiell sammenheng.	122
2 Organisasjonsleddets rådighet over utøverens navn	124
2.1 Tolkingsprinsipper	124
2.2 Foreningsrettslige tolkningsprinsipper	125
2.2.1 Vedtekter	125
2.2.2 Forarbeider og foreningspraksis	126
2.2.3 Hensyn og interessemotsetninger	126
2.3 Navnerettslige tolkningsprinsipper: Gjelder det et uklarhetsprinsipp ved bruk av personnavn i kommersiell sammenheng?	127
2.4 Varemerkerettslige tolkningsprinsipper	129
2.5 NIFs rådighet over idrettsutøverens navn	130
2.5.1 Innledning	130
2.5.2 Utgangspunktet: Fri rådighet over eget navn	130
2.5.3 Adgang til å inngå «markedsavtaler» knyttet til «den sportslige virksomhet»	130
3 Rettighetens karakter.	134
3.1 Personnavnet som varemerke.	134
3.2 Registrering av navnet som varemerke	135
3.3 Bruk som varemerke: Forutsetning for innarbeidelse og vern som naturlig kjennetegn.	136
3.3.1 Innledning	136
3.3.2 «I næringsvirksomhet»	136
3.3.3 «Som kjennetegn for varer eller tjenester»	137
3.4 Varemerkerettslig vern som naturlig kjennetegn	139
3.5 Varemerkerettslig vern gjennom innarbeidelse	140
4 Utøverens handlingsrom: Bruk av personnavn som varemerke for egne varer og tjenester.	141
4.1 Problemstillingen	141
4.2 Virksomhetens art: «Markedsavtaler»	142
4.3 Utøvers handlingsrom utenfor den «sportslige virksomheten» ..	142
4.3.1 Konkurranseforbud	142
4.3.2 Lojalitetsplikt	144
5 Avslutning.	146

Rimelig vederlag ved opphavsrettsoverdragelser – om åndsverkloven § 69.	148
<i>Ole-Andreas Rognstad</i>	
1 Bakgrunn og rettslig plassering	148
2 Åndsverkloven § 69 – forbilder og begrunnelse	150
3 Kravet på rimelig vederlag etter åndsverkloven § 69. Virkeområdet og vurderingsmomenter	153
4 Hva er «rimelig vederlag»? Erfaringer bl.a. med den tyske ordningen	160
5 Håndhevingsmekanismer	163
6 Avsluttende betraktninger.	164
Har avtaler som forbyr privatkopiering etter åndsverkloven § 26 første ledd kontraktsrettslige rettsvirkninger?	166
<i>Urd Sira</i>	
1 Innledning	166
1.1 Tema og problemstilling.	166
1.2 Avgrensninger og fremstillingen videre	167
2 Utgangspunktet i norsk rett og privatkopieringsregelen i § 26	168
3 Avtaler som forbyr privatkopiering.	170
4 Er åndsverkloven § 26 ufravikelig?	171
4.1 Innledning	171
4.2 Hensyn.	171
4.2.1 Innledning.	171
4.2.2 Kopiens kvalitet og risikoen for spredning	172
4.2.3 Problemene med å håndheve opphavsrett i private hjem	173
4.2.4 Hensynet til vernet om personopplysninger og respekt for privatliv	173
4.2.5 Hensynet til forbrukeren.	174
4.2.6 Hensynet til yringsfriheten	174
4.2.7 Hensynet til effektivitet, valgfrihet og innovasjon	175
4.2.8 Oppsummering.	177
4.3 Lovteksten og forarbeidene	177
4.4 Opphavsrettsdirektivet artikkel 5(2) b).	178
4.5 Sammenhengen mellom reglene om tekniske beskyttelsessystemer, sikkerhetskopiering og kompensasjonsordningene	179
4.5.1 Vern av tekniske beskyttelsessystemer.	179
4.5.2 Sikkerhetskopier.	182

4.5.3	Kompensasjonsordningen	184
5	Oppsummering	188
	Tredjemanns krav i patenter som kjøpsrettslig mangel.	190
	<i>Kirsten Lange</i>	
1	Emnet	190
2	Det rettslige grunnlaget for mangelsvurderingen	193
2.1	Utgangspunktet i avtalen	193
2.2	Kjøpslovens anvendelse ved kjøp av patenter	193
3	Ytelsens innhold.	194
4	Forholdet mellom «alminnelige rettsmangler» og «immaterialrettslige mangler» der kjøpsobjektet er et patent	197
4.1	Betydningen av skillet.	197
4.2	Hvilke tredjemannskrav er immaterialrettslige?	199
5	Tredjemanns eiendomsrett, panterett eller lisensrett	201
5.1	Utgangspunkt	201
5.2	Betydningen av kjøperens undersøkelsesplikt	202
5.3	Tredjemannspretensjoner	204
5.4	Overføring etter patentloven § 53 (1)	206
5.4.1	Betydningen av usikkerhet som følge av patentlovens system	206
5.4.2	Bevistema og sannsynlighetsgrad	208
5.4.3	Forholdet til ugyldighet.	209
5.5	Patenter i sameie	210
6	Krav som bygger på patentlovens unntak fra eneretten.	211
6.1	Innledning	211
6.2	Forbenyttelsesrett	211
6.3	Tvangslisens.	213
7	Avhengighetsforhold	214
7.1	Innledning	214
7.2	Forholdet til ugyldighet	214
7.3	Avviksspørsmålet	215
7.3.1	Kan kjøperen forvente at patentet leveres fritt for avhengighetsforhold?	215
7.3.2	Selgers opplysningsplikt om avhengighetsforhold	216
7.3.2.1	Innledning	216
7.3.2.2	Opplysningspliktens gjenstand. Kunnskapskravet	217
7.3.2.3	Forholdet til kjøperens kunnskap. Skyldkravet	218

7.3.2.4	Typetilfeller	219
7.4	Opphør av avhengighetsforholdet	220
8	Kjøp av retten til å søke patent og av patentsøknader	222
9	Sluttbemerkninger	222

Håndhevelse av mislighold av varemerkelisensavtale som varemerkeinngrep 224

Nora Sandvik Bratheim

1	Innledning	224
2	Overordnet om varemerkeloven § 54 annet ledd	226
2.1	Presentasjon av regelen	226
2.2	Forholdet til § 6 første ledd om konsumpsjon	227
3	Lisenstakeren «overtrer lisensavtalens bestemmelser»	228
4	Forbudsretten i § 4 som ramme for håndhevelsesretten	229
5	Nærmere om de fem alternativene i varemerkeloven § 54 annet ledd	232
5.1	Geografisk område	232
5.1.1	Innledning	232
5.1.2	Varemerkeretten er territorielt avgrenset	232
5.1.3	Varemerket påføres varer	234
5.2	Hvilke varer og tjenester lisensen er gitt for	237
5.2.1	Innledning	237
5.2.2	Bruk på varer og tjenester av annen art	238
5.3	I hvilken utforming merket kan brukes	239
5.3.1	Innledning	239
5.3.2	Begrepet «utforming»	240
5.3.3	Bruk av merket i en annen utforming	241
5.4	Kvaliteten av lisenstakers varer og tjenester	243
5.4.1	Innledning	243
5.4.2	Kvalitetsbegrepet	244
5.5	Lisensens varighet	249
5.5.1	Innledning	249
5.5.2	Bruk utover «varigheten av lisensen»	249
5.5.3	Forholdet mellom § 54 annet ledd og § 4	250
6	Hva med andre mislighold av lisensavtalen?	251
7	Avslutning	254

Medvirkerens ansvar for annen økonomisk kompensasjon	
enn erstatning	255
<i>Thomas K. Granrud</i>	
1 Artikkelen tema	255
2 Hva innebærer det at første ledd «gjelder tilsvarende»?	256
3 Kort om terminologi og rettslig ramme for analysen.	257
4 Avståelse av <i>egen</i> vinning	259
5 Avståelse av <i>inngriperens</i> vinning.	260
6 Medvirkers ansvar ved krav om vederlag og erstatning rettet mot inngriperen	264
7 Oppsummerende betraktninger	266
Vederlag og erstatning ved inngrep i immaterialrettigheter:	
Hvordan bevise hva rettigheten er verd?	267
<i>Magnus Hauge Greaker og Camilla Vislie</i>	
1 Innledning	267
2 Oversikt over reglene om utmåling av vederlag eller erstatning	269
2.1 Innledning	269
2.2 Tre alternative grunnlag for utmåling av vederlag og erstatning ved uaktsomme inngrep i immaterialrettigheter.	269
2.3 Vederlag svarende til det dobbelte av en rimelig lisensavgift ...	270
2.4 Medvirkerens ansvar	270
2.5 Inngrep i god tro	271
2.6 Utmåling og vederlag ved krenkelser av markedsføringsloven §§ 25, 26, 28, 29 og 30 jf. markedsføringsloven § 48 b.	271
2.6.1 Krenkelser av markedsføringsloven §§ 28, 29 og 30	271
2.6.2 Andre krenkelser av markedsføringsloven	272
2.7 Kompensasjon for ikke-økonomisk skade ved inngrep i rettigheter etter åndsverkloven	272
2.8 Bevisregler	272
2.8.1 Innledning	272
2.8.2 Ved utmåling av vederlag svarende til vinningen som er oppnådd ved inngrepet, er det inngriperen som har bevisføringsplikten og bevisbyrden for at utgifter skal gå til fradrag og for at inntekter kan tilbakeføres til andre aktiviteter enn inngrepet	273
2.8.3 Det er inngriperen som har bevisføringsplikten og bevisbyrden for en anførsel om at han ville utsatt rettighetshaveren for lovlig konkurranse dersom inngrepet ikke hadde funnet sted	273

2.8.4	Lempelige krav til bevis for at det foreligger økonomisk tap og for omsetningstapets størrelse	273
2.8.5	Lempelige krav til bevis for at det har oppstått tap som følge av mer generelle skadevirkninger i markedet som følge av inngrepet (markedsforstyrrelser)	274
3	Opplegg og bevisførsel for krav om vederlag eller erstatning	275
3.1	Innledning	275
3.2	Erstatning for «skade» som følge av inngrepet	276
3.2.1	Innledning	276
3.2.2	Omsetningstap	276
3.2.3	Fremtidig tap og generelle skadevirkninger som følge av inngrepet (markedsforstyrrelser, svekket omdømme mv.)	280
3.2.4	Kostnader for å avdekke og stanse inngrep, avbøte konsekvensene av det mv.	283
3.2.5	Rettighetshaverens muligheter til å bevare hemmelighold omkring egne forretnings- og driftshemmeligheter når økonomisk tap skal dokumenteres	284
3.3	Vederlag svarende til en rimelig lisensavgift og erstatning for skade som ikke ville oppstått ved lisensiering	286
3.3.1	Rimelig lisensavgift – aktuelle situasjoner og bevis	286
3.3.2	Lisensavgiftsnivået når det finnes sammenlignbare lisensavtaler	288
3.3.3	Lisensavgiftsnivået i bransjen	288
3.3.4	Konkret fastsettelse av lisensavgiftsnivået basert på rettighetens verdi	289
3.3.5	Erstatning for skade som ikke ville oppstått ved lisensiering	290
3.3.6	Muligheten til å kreve det dobbelte av en rimelig lisensavgift og kompensasjon for ikke-økonomisk skade ved grovt uaktsomme og forsettlige inngrep	291
3.4	Vederlag svarende til vinningen som er oppnådd ved inngrepet	292
3.4.1	Innledning	292
3.4.2	Utmåling basert på inngriperens nettofortjeneste	292
3.4.3	Utmåling basert på inngriperens besparelser	293
3.5	Når bør et krav om vederlag eller erstatning rettes mot flere?	294
3.5.1	Situasjonen der det er usikkerhet knyttet til hvem som er ansvarlig for et inngrep	294
3.5.2	Situasjonen der flere enn én er ansvarlig for et inngrep	295

3.5.2.1	Innledning	295
3.5.2.2	Krav om erstatning for økonomisk tap	295
3.5.2.3	Krav om vederlag svarende til en rimelig lisensavgift eller til vinningen som er oppnådd ved inngrepet	295
3.6	Rettighetshaverens muligheter til å få tilgang til opplysninger om inngriperens forhold.	297
3.6.1	Innledning	297
3.6.2	Hvilke virkemidler står til rådighet for rettighetshaveren når han ønsker å få tilgang til opplysninger fra inngriperen?	298
3.6.3	Tilgang til opplysninger som utgjør forretnings- eller driftshemmeligheter	299
4	Nærmere om utmåling av vederlag og erstatning på enkelte utvalgte områder	300
4.1	Innledning	300
4.2	Utmåling av erstatning for økonomisk tap ved inngrep i produktpatenter på legemidler.	301
4.2.1	Innledning	301
4.2.2	Antall solgte enheter for inngriperen korresponderer normalt med et tilsvarende tapt salg for rettighetshaveren	301
4.2.3	Fremtidig tap	302
4.3	Utmåling av erstatning eller vederlag for inngrep knyttet til forbruksvarer	303
4.4	Utmåling av erstatning eller vederlag for inngrep knyttet til luksusvarer og kostbare designprodukter.	304
4.5	Utmåling ved inngrep som har skjedd i tilknytning til anbudskonkurranser	305
	Patentlisensavtalens stilling ved lisenstakerens konkurs.	307
	<i>Morten Smedal Nadheim</i>	
1	Innledning	307
1.1	Problemstillingen og dennes aktualitet	307
1.2	Dekningsloven og lisensavtalen	309
2	Konkursdebitors uoppfylte avtaler	311
2.1	Det rettslige utgangspunktet	311
2.2	FN-organet UNCITRALs anbefalinger om lisensavtaler i konkurs og rettsstillingen i andre land	312
2.3	Unntakene fra konkursboets valgfrie inntredelsesrett.	314

2.3.1	Unntakene og deres begrunnelse	314
2.3.2	Patentloven § 43 og lisensavtalens hevingsklausuler.....	315
2.3.3	Økonomisk tap.....	315
2.3.4	Personlig oppfyllelse, nøkkelpersoner og fagmiljøer	316
2.3.5	Lisensavtalens tillitsforhold og behovet for hemmelighold.....	319
2.3.6	Kvalitet, kvalitetsforringelser og eventuelle ringvirkninger.....	320
3	Dekningsloven § 7-12 – en spesialbestemmelse	321
3.1	Bestemmelsens formål og rettsvirkning	321
3.2	Anvendelsesområde til dekningsloven § 7-12 og unntaket om «avtalens art» i dekningsloven § 7-3	322
3.3	Unntaket om «rettsforholdets egenart» etter dekningsloven § 7-1	324
	Forfatteromtaler	326
	Litteratur	329
	Rapporter, avtalemaler mv.	340
	Stikkordregister	342